

Vlaams
Parlement

stuk **606** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 4 januari 2012 (2011-2012)

Voorstel van decreet

van de dames Ann Brusseel en Fientje Moerman, de heer Sven Gatz
en de dames Marleen Vanderpoorten en Irina De Knop

houdende de bevordering van het meertalig onderwijs

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de dames Fatma Pehlivan en Sabine Poleyn

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

606 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van decreet

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak op 24 november en 8 december 2011 het voorstel van decreet van de dames Ann Brusseel en Fientje Moerman, de heer Sven Gatz en de dames Marleen Vanderpoorten en Irina De Knop houdende de bevordering van het meertalig onderwijs.

1. Toelichting

Mevrouw *Ann Brusseel* stelt dat als de Vlaamse Gemeenschap haar economische en sociale toekomst wil veiligstellen, ze dan met een positieve en onbevangen blik naar de omringende wereld moet kijken. Onze toekomst ligt bij de schoolgaande kinderen. Daarom is het belangrijk om aan de jeugd een performant onderwijs aan te bieden waarbij zij een brede basis aan vaardigheden aangeleerd krijgen. Een van die vaardigheden en tevens een sleutel tot succes is een uitgebreide en degelijke talenkennis.

Taalbeheersing is een hefboom voor emancipatie en integratie. Het is een sleutel tot succes, niet alleen in eigen land of regio, maar ook daarbuiten. Wat het laatste betreft, moet er vooruitgang worden geboekt. Elke leerling die het onderwijs verlaat, moet in een internationale context kunnen functioneren. Dat moet de ambitie zijn. Ook Europa is hiervan overtuigd en stelde in de doelstellingen van Lissabon en Barcelona dat de Europese burger naast zijn moedertaal minstens nog twee andere Europese talen zou moeten kennen.

Een goede talenkennis bevordert tevens de Europese integratie. Naast de moedertaal een persoonlijke adoptietaal en een internationale voertaal beheersen, kan enkel leiden tot een goede integratie en een openheid naar medeburgers.

De indieners zijn er zich van bewust dat het belang van de taal in Vlaanderen historisch beladen is. Ook het middenveld heeft decennia geijverd voor de erkenning van het Nederlands. Taal is inderdaad een belangrijk facet van cultuur. Het voorliggende voorstel van decreet doet daarom in geen enkel opzicht afbreuk aan het belang van het Nederlands. Het meegeven van een goede basiskennis van het Nederlands is en blijft een van de kerntaken van het onderwijs. Toch moet een verstarde houding vermeden worden en moet realistisch durven worden gekeken naar de actuele situatie waarin Vlaanderen als kleine Europese lidstaat zich bevindt. De globalisering is een feit. Een uitgebreide talenkennis is van uitermate groot belang voor het bieden van toekomstkansen aan jongeren.

Met het voorstel van decreet willen de indieners op elk onderwijsniveau en binnen elke onderwijscontext de ruimte geven om meertalig onderwijs mogelijk te maken, zonder dat de aandacht voor het Nederlands verzwakt. Dit is perfect mogelijk gezien het voorliggend voorstel van decreet een zaak van onderwijs betreft (zoals bedoeld in artikel 129, §1, 2°, van de Grondwet) en geen aspect van taalgebruik in onderwijszaken. Mevrouw Brusseel verwijst hiervoor naar de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot het ontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap betreffende het taalbadonderwijs (*Parl. St. Fr. Gem.* 2006-07, nr. 392/1).

Van belang in het debat zijn de schalen voor taal. Het schalensysteem kent een cijfer toe naargelang de impact van een taalactiviteit. Buitenschoolse activiteiten krijgen een cijfer 0 mee.

Talensensibilisering maakt deel uit van een coherent, geïntegreerd en door pluralistisch burgerschap geïnspireerd schooltalenbeleid en krijgt een cijfer 1. In het Zwitserse model worden verschillende mogelijkheden aangereikt zoals begroetingsspellen in verschillende talen, verschillende taalvarianten van eenzelfde liedje, ontleningen tussen talen en dergelijke meer.

Cijfer 2 wordt gegeven aan herhalingslessen waarbij eenzelfde materie in een andere taal wordt herhaald. In Brussel wordt dit systeem reeds beperkt toegepast en de scholen die

dit toepassen worden van nabij gevolgd door het Centrum voor Linguïstiek van de Vrije Universiteit Brussel.

De combinatie van taalsensibilisering en herhalingslessen is een bruikbaar alternatief voor immersiescholen en krijgt een cijfer 3.

De bovenvermelde schalen hebben geen invloed op het huidige leerprogramma. Het betreft louter de leerling meer vertrouwd te maken met een andere taal. Schalen 4 en 5 hebben wel een invloed op het leerprogramma.

Schaal 4, dat het project van de Europese scholen betreft, is een uitzondering in ons onderwijs omdat leerlingen in hun taalafdeling les krijgen met daarnaast gemeenschap-pelijke 'Europese' uren.

Schaal 5 betreft de immersie- of taalbadscholen. Op dit moment wordt deze vorm van onderwijs enkel projectmatig toegepast en dit omdat het juridisch gezien niet anders kan vermits het Nederlands de verplichte instructietaal is.

Het Franse Gemeenschapsonderwijs hanteert een degressief systeem waarbij in de eerste fase (derde kleuterklas tot tweede leerjaar) 50 tot 75% in de doeltaal plaatsvindt. In de tweede fase (derde tot zesde leerjaar) 25 tot 66% en in de derde fase (dit is het secundair onderwijs) twee tot acht lestijden. In Brussel is de doeltaal uitsluitend het Nederlands, maar in Wallonië kunnen de scholen kiezen uit Nederlands, Engels en Duits. In Luxemburg wordt een progressief systeem toegepast.

Het voorliggende voorstel van decreet wil de mogelijkheden van schalen 0 tot 3 verder ontwikkelen en hiervoor ook in de nodige financiële middelen voorzien. Tevens wil het voorstel van decreet het mogelijk maken om in Vlaanderen in taalbadonderwijs te voorzien, dit is schaal 5. Steeds voor ogen houdend dat een goede kennis van het Nederlands de belangrijkste 'taalopdracht' van ons onderwijs blijft, willen de indieners niet blind zijn voor de uitdagingen die een diverse en meertalige omgeving ons biedt. Het Nederlandstalige onderwijs moet op een flexibele manier met die omgeving omgaan. De Vlaamse overheid kan de mogelijkheden daartoe op een heldere manier aanreiken en tegelijkertijd voor de ondersteuning zorgen die nodig is om die mogelijkheden op een pedagogisch verantwoorde manier uit te werken.

2. Algemene bespreking

De heer *Wim Van Dijck* merkt op dat het meertalig onderwijs al aan bod is gekomen bij de bespreking van de talennota (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1346/1 tot 3). Zijn fractie houdt vast aan het principe van het Nederlands als enige instructietaal in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs. De kinderen moeten een gedegen kennis verwerven van meerdere vreemde talen. Het thans bestaande vreemdetalenonderwijs biedt daartoe de kans.

Mevrouw *Vera Celis* zegt dat haar fractie van oordeel is dat de kennis van het Nederlands fundamenteel is. Daarnaast zet ze echter sterk in op de meertalige Vlaming. Dat kan evenwel worden gerealiseerd met het huidige talenonderwijs, dat door de talennota nog kan worden verbeterd. Over de projecten rond Content and Language Integrated Learning (CLIL) bestaat geen wetenschappelijke consensus. Het succes van de projecten kan ook worden verklaard door de klasgrootte, de extra middelen en de motivatie van leerkrachten, leerlingen en ouders. Ook het Waalse voorbeeld was niet altijd even succesvol. Uit recent onderzoek van de onderwijsinspectie van de Franse Gemeenschap blijkt dat meer dan de helft van de immersieklassen in het lager onderwijs de leerdoelen niet haalt. In het secundair is dat veertig percent, tegenover slechts twintig percent voor de andere klassen. Haar fractie kan ook niet akkoord gaan met het principe dat leerlingen met een

taalachterstand vrij kunnen deelnemen aan het meertalig onderwijs. Voor de leerkrachten dreigt het een onmogelijke opdracht te worden. Haar fractie denkt dat het voorstel van decreet weinig meerwaarde heeft.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is het niet eens met mevrouw Celis. Het voorstel van decreet is goed opgesteld. Het voorziet in een subsidiëring voor bepaalde initiatieven die een meerwaarde kunnen betekenen. Het laat grote vrijheid aan scholen om op een creatieve manier met meertalig onderwijs aan de slag te gaan. Dat is een goede zaak.

Het idee van de taalschaal is haar echter niet helemaal duidelijk. Het voorstel van decreet doet geen uitspraken over het moedertaalonderwijs. Ze veronderstelt dat het niet alleen gaat over talen als Frans en Engels, maar dat ook moedertalen binnen dit systeem aan bod kunnen komen.

Mevrouw *Kathleen Deckx* meent dat er in de talennota voldoende aanzetten zijn gegeven om te komen tot meertalig onderwijs. De talennota moet stap voor stap worden uitgevoerd. De maatregelen moeten ook grondig worden geëvalueerd. Haar fractie zal het voorstel van decreet, dat overigens ook heel ingewikkeld geschreven is, niet goedkeuren.

Mevrouw *Ann Brusseel* merkt op dat er binnen de academische literatuur over alle mogelijke thema's discussie is. Het feit dat er geen eensgezindheid is, is dus geen goed argument. In academische kringen is er echter wel een consensus over de meerwaarde van CLIL en andere meertalige onderwijsvormen. Dit werd uitgetest in Canada, Wallonië, Spanje, Italië en Andorra. Vlaanderen kan de nodige lessen trekken uit de ervaringen in Wallonië. Het feit dat een deel van de betrokken scholen de leerdoelen niet heeft gehaald is volgens haar geen goed argument. Men moet nagaan waarom die doelstellingen niet werden gehaald.

Dit voorstel van decreet wil meerdere methodes mogelijk maken voor de taalschaal. Men hoeft zich niet meteen in te schakelen in volledige immersie. Uiteraard moeten de leerkrachten daarop voorbereid worden. De indieners laten dat over aan de autonomie van de school.

Moedertaal wordt niet specifiek vermeld. Onderwijs in eigen taal en cultuur (oetc) is een ander concept dan het meertalig onderwijs. Oetc is bedoeld om de taalontwikkeling bij kleine kinderen te bevorderen zodat het risico op leerachterstand ingeperkt wordt. Door het feit dat ze hun moedertaal beter kennen, zouden ze het Nederlands gemakkelijker aanleren. De moedertaal wordt binnen oetc niet doorheen het hele curriculum aangeboden als ondersteunend vak.

3. Artikelsgewijze bespreking en eindstemming

Er worden geen opmerkingen gemaakt bij de artikelen. Alle artikelen worden verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Het voorstel van decreet van de dames Ann Brusseel en Fientje Moerman, de heer Sven Gatz en de dames Marleen Vanderpoorten en Irina De Knop houdende de bevordering van het meertalig onderwijs wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Fatma PEHLIVAN
Sabine POLEYN,
verslaggevers